

DE
FEVDO DOTALITII
COMMENTATIONEM
ORATIONI SOLEMNI
ADEVNDI MVNERIS CAVSSA
IN AVDITORIO IVRIS CONSVLTORVM

A. D. VI. MARTII A. C. MDCCCCLXXVI.

H O R A I X.

RECITANDAE PRAEMISIT

CHRISTIANVS RAV,
PHILOSOPHIAE ET IVRIS VTRIVSQUE DOCTOR,
PROFESSOR IVRIS PVBLICVS EXTRAORDINARIVS.

L I P S I A E
EX OFFICINA LANGENHEMIA

Gr. D. Kinn.

FRANCO POTASSIUM

COMMENTATION

ORATIONI SOLIMNI

DE THEOLOGIA

IN APTORUM CONSTITUTIONE

LIPSIÆ
EX OFFICINA PLAGIARUM

1773

Operae pretium visum est de Feudo dotalitii non-
nihil disputare. Cuius quidem Feudi, quod in-
ter varias Beneficiorum species olim certe haud
perfecto vltimum locum tenuit, etsi meminerunt, tum qui
iura Feudorum in vniuersum enarrarunt, tum passim non-
nulli eorum, qui totum illud argumentum de dotalitio s.
vidualitio de industria tractauerunt, quorum indicem texuit
10. HENR. CHRIST. de SELCHOW Vir Illustris in *Elem.
Iur. Germ. Part. Special. Lib. II. Cap. I. Sect. 2. tit. 3.* praeci-
puos autem laudauit Illustris 10. THEOPH. SEGERVS in
eruditissime scripta dissertatione, *de alimentis viduae indotatae
ex feudo praestandis*, vbi eandem materiam *de dote germana*
denuo illustrauit: tamen qui paullo copiosius, quemadmo-
dum caeterorum singulorum feudorum species commentati
sunt singuli, eius naturam et indolem peculiari libello ex-
posuerit, noui profecto neminem. Solent quidem Inter-
pretes Iuris Clientelaris laudare 10. IOACH. MÜLLERVM,
A 2
qui

IV

qui in docta de hoc argumento obseruatione, quae in eiusdem *Endeßen Staats Cabinet Eröffn. IV. cap. 2.* habetur, praeter multitudinem exemplorum praestantissimorum, ad vsum huius feudi cum inter illustres personas, tum inter inferioris nobilitatis homines demonstrandum allatorum, nonnulla etiam notauit, quae ad formam illius quodammodo cognoscendam faciunt. Verum enimvero cum totum hoc argumentum nondum tantopere exhaustum sit, vt nihil prorsus aliorum industriae relictum videatur, neminem putamus nos magnopere vituperatum esse, si colligendis iis, quibus natura huius feudi plenius adhuc excuti atque curatius indagari possit, a nobis laborem impensum viderit. Ac primum quidem nobis vel non monentibus intelligitur, feudum dotalitii nomen sortitum esse a re, quae feudali sub nexu conceditur, nempe a *dotalitio*, quod, vt alias eius denominationes diuersis populis vt Flandris, Francis, Sabaudis, Neapolitanis et Delphinatibus vsitatas, quas iam adduxit Vir Illustr. ERN. MART. CHLADENIVS in *Diss. Ius Viduae doariae an sit merus usufructus §. 1. not. e*) nunc tacitus praeteram, etiam *doarium*, *viduuium*, *vidualitium*, et quia ordinario ad dies vitae dari solet, *vitalitium* vocatur. Vnde HALTAVSIUS in *Gloss. germ. med. aeu.* quod curante Illustri BOEHMIO Praeceptore nostro venerando prodiit, *sub voc. Leibgedingstehn* ipsum hoc feudum *vitalitii* feudum appellat.

pellauit; germanice dicitur *Leibgedingslehn*, *Wittums Lehn*, quemadmodum dotalitium ipsum vernaculo sermone effertur nominibus *Wittum*, *Wittibensitz*, *Lippeding*, *Leibzucht*, et in charta de ao. 1326. ap. GVDENVM in *Cod. Diplomat. Tom. III. p. 244.* quam excitauit Vir Illustr. GEORG. LVDOV. BOEHMERVS *Princip. Iur. Feud. Lib. I. Sect. II. cap. XI. §. 233. a) Wädemer Recht.* Intelligimus autem per feudum dotalitii eam clientelae speciem, ubi vxori in casum viduitatis dominium vtile praedii cuiusdam, quod maritus possidet, sub lege fidelitatis Vasalliticae a domino directo per inuestituram ita tribuitur, vt non solum ius vtendi fruendi feudo habeat, aut assignatos ex eo redditus percipiat, sed ipsum fundum tanquam Vasalla temporaria vidualitii nomine consequatur. Originem huius feudi etsi non tetigit MÜLLERVS *c. l.* nemo tamen non perspiciet, ipsam dotalitii constitutionem ei occasione praebuisse. Etenim, vt rem omnem ab initio repetamus, apud veteres Germanos, vt auctor est TACITVS *de mor. Germ. cap. 18.* et manifestum quoque ac certum facit legum antiquarum formularumque solemnium consensus, quem laudauit IO. ADAM. KOPPIVS *von Verwidmung der Lehngüter ohne Lehnherrlichen und Agnaten Consens §. 3. in den Proben des Teutschen Lehnrechts num. V.* cum maritus quidem vxori, non vxor marito, quemadmodum apud Romanos dotem afferret, quandoquidem

quidem quod idem Tacitus scribit, sponsam futuro marito vicissim donasse, id dotis nomen neuiquam obtinuit, vti NIC. HIER. GVNDLINGIVS *de emtion. vxor. dot. et Morgengab. c. II. §. 6. et 15.* nec non IO. GOTTL. HEINECIVS in *Elem. Iur. Germ. Lib. I. Tit. XI. §. 241. et 242.* latius demonstrarunt, ipsaque etiam haec dos non in compensationem munerum muliebrum, nisi vnus alteriusue gentis institutis aliud introductum esset, quod certe de quibusdam Galliae partibus IVLIVS CAESAR *de B. G. Lib. VI. cap. 19.* obseruat, sed tantum eo consilio constitueretur, quo vxor exclusa a fratribus ab hereditate paterna mortuo marito alimenta haberet; hanc dotem, quam sequior actas primum in Gallia, deinde etiam in Germania *doarium, dotalitium, vidualitium* appellauit, quamque dare moris erat adhuc tum, cum Germani aliarum gentium exemplo diuites atque pecuniosas vxores ducerent, id quod iam Seculo XI. XII. et XIII. euenit, vbi filias a parentibus dotatas animaduertunt et exemplis adductis probant KOPPIVS *c. l. c. §. 7.* et DAV. GEORG. STRVBEN *vom Ursprung des teutschen Wittums und Leibgedings, in hor. Subces. Part. V. Obs. XXXVI. §. 2.* mariti non solum in allodio, sed hoc non sufficiente postea etiam in feudo vxoribus constituerunt, ita quidem, vt quod in primis rationem dotalitii in feudalibus bonis constituendi atinet, viduae vel tantum reditus clientelae

lae assignarent, vel feudum in ius vtendi et fruendi tradērent, aliquantum tamen melius, quam e lege Romana. Vid. CHLADENIVS *c. l. §. 4.* Nam adeo meliorem fundi faciē reddere poterat vidua, nec ad praestandam cautionem vsufructuariam, quam Iuris Romani praecepta de vsufructu exigunt, obstricta tenebatur, quemadmodum pluribus probauit GEORG. FRID. DEINLEIN *de vidua vasalli ab vsufructuaria cautione intuitu dotalitii immuni.* Praeterea vero ipsum nonnunquam praedium reperimus vxori in euentum viduitatis dotalitii nomine ita concessum esse, vt id nexu clientelari teneret. Certe IO. LAVR. FLEISCHER *Instit. Iur. Feud. cap. XX. §. 6.* putat olim plerumque non nudum vsufructum aut certos e feudo prouentus, sed feudum ipsum vxori in dotalitium datum esse. Fit huius feudi haud dubie mentio in *Iur. Prou. Saxon. Lib. III. art. 75.* in verbis: *am Lehen bey des Mannes Leben haben sie (die Frauen) allein ihr Geding, und nach seinen Todte so ist dann erst daran ihr Recht Lehn zu ihrer Leibzucht;* et in *Iur. Feud. Sax. cap. XXXI.* vbi dicitur: *Dinget ein Man sine Wibe gut mit siner sone gelobde &c.* Perinent quoque huc verba *Iur. Feud. Alem. cap. LXIV.* quae sic habent: *Eigent ein Mann sine Lehen mit siner Herren hant und mit sinere lehns Erben wille derumbe das es sin Wibe werde.* Quibus in locis quemadmodum verba *Geding* atque *dingen* IO. SCHILTERVS ad
Ius

VIII

Ius Feud. Alem. cap. 64. §. 2. capit de inuestitura eiusque concessione de feudo post mortem possessoris etiam quoad possessionem acquirendo, ita vocabulum *eigen*, quod alioquin appropriare i. e. feudum allodii iure alicui conferre significat, *ad eund. loc. §. 4.* explicat, largiri tanquam feudum, dare sub lege feudi, ut adeo *eigen* et *leihen nach gedings Recht* synonyma ipsi videantur. Nec obscura huius feudi vestigia occurrunt in Iure Feudali Scotorum antiquo, quod vetusti iuris clientelaris tenacius esse aliis scribit idem SCHILTERVS *l. c. §. 3.* Nam THOM. CRAGIVS quidem, qui de Iure Feudali Angliae et Scotiae commentatus est *Lib. II. cap. 22.* donationis propter nuptias duas refert species, *coniunctam cum marito inuestituram*, et *usufructum nudum*. Donationem propter nuptias appellat, quod nos verius proprio nomine dotalitium vocamus. Porro de inuestitura, (quam Ius Feud. Sax. *Geding*, Ius Feud. Alem. *Aigen* vocat) ut verba eius hic exhibeamus, *licet haec*, inquit, *vere sit coniuncta inuestitura et dicatur, unus tamen vere proprietarius est (vir) alter usufructuarius (vxor) nisi quod privilegia quaedam habeat, quae non nisi dominis solent competere, et ab usufructus natura abhorrent, et licet ex morte totum ius finiatur, ut in usufructu, nec pauperiem facere possit, nec faciem rei mutare, quae omnia cum vero (pleno) dominio non concurrunt, in quo dominus re sua uti vel abuti potest. Plenior tamen et dignior*

dignior coniuncta inuestitura est, quam usufructus, ita ut mera proprietas dici quodammodo possit, dum vita illius, cui debetur, manet; ita tamen ut ab omni alienatione ei interdicator ex iure. Modus constituendi tale feudum hic erat. Maritus dotalitium vxori concedere volens eius nomine feudum, aut eius partem domino referare solebat, is vero vxorem de illo tanquam vidualitii feudo inuestiebat, ita tamen ut maritus ipse vna cum agnatis coinuestituram impetraret, ne mortua muliere feudi adipiscendi spe exciderent, sed per hanc simultaneam inuestituram condominium clientelare, et ius in feudum illud succedendi sibi referarent. Hanc certe solemnitatem in largiendo tali feudo adhiberi consueuisse narrat glossæ germanicæ ad Ius Prouinc. Saxon. Lib. 3. art. 67. compiler, quem Ioannem de Buch nobilem Marchicum seculi XIV. Nicolai a Buch filium fuisse euicit VLR. GRVPENIUS in *Praef. ad Spec. Saxon. Belgic. pag. 9. 13. et 14.* atque constanter hoc nomine appellauit etiam in variis scriptis occasione controuersiae ipsum inter et Senkenbergium super auctore, aetate, et vsu Iuris Caesarei agitatae editis, cuius historiam accurate commemorauit ICtus doctus FRID. AVG. SCHOTTUS in *Epistemer. iurid. fasc. 8. 9. 10. 12. sequ.* Ait autem Glossator ad verba *Lehen s. Leibzucht: Das dritte heist Gedinge, das ist das ihr (der Frauen) gedinget ward gegen ihre Mitgabe,*

B

und

und ehe man es der Frauen leihet, so soll der Mann dis
 auflassen, den soll es der Herr leihen, und der Mann soll
 mit angreifen. Quo loco etſi Glossator principis Iuris
 Iustiniani iam seductus perperam statuit, dotalitium in
 compensationem dotis illatae vxori in feudum concedi,
 quemadmodum apud Romanos donationem propter nu-
 ptias vxori fieri animaduertat, tamen vel ideo laudandus,
 quod ritus in constituendo vidualitii feudo obseruati memo-
 riam conseruari voluit. Caeterum notat MÜLLERVS c. 1.
 ff. 18. in litteris inuestiturae super tali feudo exhibitis clau-
 sulam de resignatione feudi a marito facta contentam, eamque
 et retentam sequentibus temporibus fuisse, actu inuestiturae
 ipſo licet cessante, donec et ipsa haec clausula tandem in desue-
 tudinem abiit, solusque domini directi ad dotalitii in feu-
 do constitutionem consensus suffecit. Nec silentio praeter-
 iit, vocem *angreifen* in Glossa respicere ad morem in curiis
 clientelaribus Saxonis antiquitus vsitatum, et in quibus-
 dam hodiernum seruatam, quo in inuestitura principaliter in-
 ueſtiendus, et qui coinueſtiuntur atringere manu *fasciam*
 (*die Lehns Binde*) tenentur, de cuius hodierno in Curia feu-
 dali Vinariensi in dandis inueſtituris vsu, quamuis illa vox
angreifen ibi non amplius audiatur, vt et de ipſo inueſtien-
 di actu etiam nonnulla docte diſſeruit. Recte tamen mo-
 nuit Vir Illustr. BERNH. FRIED. RVD. LAVHN von dem
 Unter-

*Unterschied der Lehns Pflicht bey der Fürstl. Saechf. Weimar. Lehns Curie §. 14. ap. IENICHEN in Thef. Iur. Feud. Tom. III. p. 1045. illum ritum ibi tantum obtinere, si coinuestitura cum ipsa principali inuestitura vno actu fiat, contra vero exulare hanc sollempnitatem, si separatim communis manus impetretur. Causas cur domini dotalitium vxoribus in euentum viduitatis adeo feudi titulo concefferint plane quidem intactas reliquit MÜLLERVS c. l. at suppeditauit aliquam KOPPIVS c. l. qui in vniuersum inter nostrates totam vidualitii feudalis rationem diligentissime atque curatissime scrutatus est. Nempe non satis fuisse dominis putat consensum dedisse, qui, vti iam ante ipsum inuictis rationibus ostenderunt SCHILTERVS c. l. et SENKENBERGIVS *Select. Iur. et histor. Tom. III. p. 533. nec non medit. Iuris et histor. fascicul. III. med. I. p. 431. seq.* ad ius dotalitii in feudo habendum semper requisitus fuit, perinde ac agnatorum, ob proprietatem feudorum penes dominum remanentem, solo vsufructu Iuris Germanici, quem vile dominium vocant in clientes translato, et ius succedendi agnatis ex inuestitura primo acquirenti impertita, in qua simul comprehensi, competens; ita, vt citra horum vtriusque consensionem veri ac firmi iuris in feudo doaria vix nascisci quid possit, irritaque sit iure communi omnis mariti atque vxoris de feudi redditibus pro dotalitio habendis*

pactio, simulac feudum ad agnatum aut dominum qui non
 confenserint, deuoluatur aut redeat. Adeo dominos ma-
 ioris securitatis causa opinatur hunc consensum interposuisse
 per inuestituram, quo sibi quouis modo prospicerent, ne-
 que detrimentum intuitu feudi ipsius, aut certe seruitiorum
 inde praestandorum paterentur, a quibus vidua facile se
 immunem esse contendere potuisset, nisi de dotalitio inue-
 stita esset. Verum enim vero cum vidualitium feudale na-
 tura sua a Vasallo constituatur saluo nexu feudali, vt docet
 BOEHMERVS *c. l. §. 234.* suisque obligationibus ob bene-
 ficium erga dominum contractis cliens haud liberetur, ne-
 que desinat ipse ad seruitia feudalia exhibenda obstrictus
 esse, vix mihi persuadeo, solam hanc dominorum suspi-
 cionem, ne feudum deterius redderetur, aut seruitia inter-
 mitterentur, feudi pro dotalitio dationem effecisse. Et vide-
 tur fortasse causa eius feudi constituendi etiam quaerenda
 in peculiari fauore dominorum erga Vasallos, quorum vi-
 duis post mortem maritorum, fortius ius, quam prouen-
 tus certos e feudo, quod agnati tenebant, capiendi, con-
 cessum, ipsam nempe feudi possessionem dotalitii nomine
 traditam volebant. Itaque vxoribus in viduitatis euentum
 inuestituram de integris territoriis ac praefecturis pro dota-
 litio, quae *Wittums Aemter* vocabantur, impertiri solebant,
 eum iurisdictione superiori et inferiori, caeterisque iuribus

ac praerogatiuis, quin etiam regalibus, quae his terrae tractibus annexa erant. Et oportuit adeo subditos harum regionum quemadmodum Praeceptor noster venerandus v. s. R. atque ILL. C. F. HOMMELIVS in *recit. Academ. ad Mascon. de Iur. Feud. cap. XIII. §. 10. p. 444.* obseruat, ei homagium (*die Wittumshuldigung*) praestare, ad quod etiam tenebantur, si vidua illustris dotalitium non per inuestituram sed per solam cessionem consecuta esset, ut manifeste probant documenta ap. HORNIVM in *Leben Fridr. des Streitbaren p. 808. et 927.* vbi Fridericus Landgravius Thuringiae vxori Catharinae *ao. 1414.* Grimmam, Coldizium et Nienhoffium, et idem postea ad Electoratum Saxoniae euectus rursus has ipsas vrbes eidem coniugi *ao. 1427.* adiectis Ileburgo, Grottschio atque Pegauia in dotalitium contulit absque omni infeudatione et inuestitura. Caeterum etiam viduae illustres in terris dotalitii nomine acceptis, quamuis de iis non inuestitae, haud secus ac aliae quibus inuestitura data omnia iura et superioritatem territorialem exercuerunt, quod vel pater exemplo Sophiae Ioh. Georgii Electoris Brandenburgici filiae coniugis Christiani I. Saxon. Electoris, quae Rochlitii ab *ao. 1592.* et deinde *ao. 1603.* Coldizii, quas vrbes dotalitii iure tenebat, aulam Cancellariam et Consiliarios vniuersumque regimen habuit, ut refert ABR. THAMMANYS in *Chron. Coldic. ap. Menken*

XIIII

in Script. Rer. Germ. T. II. p. 717. qui simul p. 709. affert clarum exercitae supremae potestatis exemplum, litteras Sophiae ao. 1596. ad Senatum Coldiciensem datas, quibus ei ius Schrifftlissicum, vt vocant, hoc priuilegio auxit, ne a consiliariis ipsius et Capitaneo Rochlicensi, vt antea factum, Coldicensium res confirmarentur sed vt Senatui liceret statim apud Electorem consensum quaerere. Et aliud insuper superioritatis territorialis exercitae exemplum inde petimus, quod Sophia Vidua ao. 1619. confirmauit statuta vrbs Coldiciensis, quae nuper F. A. SCHOTTEVS in den Sammlungen zum deutschen Land und Stadtrechten T. II. recudi curauit. Praeterea vero domini vxoribus, quibus dotalitii feuda obtigerant, curatores etiam constitui iusserunt, qui, quoniam a feminis clientelas possideri veteris instituti feudalis ratio haud fuit, donec e singulari dominorum voluntate et sub lege constituendi prouasillum feudorum et successionis in ea capaces declaratae sunt, vxorum nomine inuestituram impetrabant, seruitia praestabant, reliquisque cunctis obligationibus satis faciebant ex feudo hoc oriundis, quae ab vxore tanquam vasalla exigi poterant. Quem morem multis exemplis illustrauit MÜLLERVS c. l. §. 6. 7. 14. Hoc feudi genus quando primum constitui coeperit, etsi non reperimus, tamen iam seculo XIII. crebro in vsu fuisse demonstrant loca Iuris Prouincialis

et

et Feudalis Saxonici atque Alemannici supra a nobis commemorata, quam vtramque consuetudinum Germanicarum collectionem isto aevo factam constat, et vterius probarunt, qui de aetate, auctoribus, atque usu earum de industria exposuerunt, quos hic nihil attinet excitare. Postea sequentibus quoque temporibus vsque ad seculum XVI. morem feudi dotalitii constituendi durasse euincunt exempla huius rei, quae apud chartarum collectores passim prostant. Iam vero fas est, vt etiam totam indolem atque naturam huius feudi penitus contemplemur, praesertim cum neque MÜLLERVM neque KOPPIVM in ea re inuestiganda videam occupatos fuisse. Itaque quod attinet ea, quae feudi essentiam constituunt, et clientelae perpetuo insunt, deprehendimus hic *rem* i. e. dotalitium sub lege feudi concessum; *dominium utile* quia vxor mortuo marito facultatem nanciscebatur praedio dotalitii nomine in feudato vtendi fruendi, illiusque possessionem apprehendendi, in quod, dum viueret maritus, tantum expectatiuam habebat inuestitura euentuali munitam, vt clare innuit locus *Iur. Prou. Saxon.* supra a nobis excitatus; deinde *dominium directum*, neque enim vidua allodii iure fundum dotalitii tenuit, sed a superiori quodam recognouit; *mutuam* denique *fidelitatem*, quia vidua non secus ac alii vasalli, ad reuerentiam specialem et omne genus officiorum, quibus commodum domini promouetur

da.n-

damnumque aueritur ei exhibendum obligabatur, quemadmodum et ipsa a domino vicissim protectionem exigere poterat. Quodsi vero intueamur qualitates iuris feudalis auctoritate determinatas, quas Iuris Longobardici compilator II. F. 2. *communem feudorum rationem*, interpretum autem consuetudo *naturalia* vocat, dotalitii feudum perinde ac aliae clientelae ex natura beneficiariae concessionis, in re immobili consistere debebat, nec alienari poterat absque domini consensu, et a vidua perpetuo, certe quam diu vitam degit, habebatur, sic ut ei auferri non posset: quoniam vero communis feudorum natura eatenus immutata, ut vidua domino seruitia et iusiurandum fidelitatis per procuratorem praestaret, per eumque inuestituram quoque impetraret, et si mutatio in manu dominante euenisset, renouaret, Feudum hoc improprium erat. Caeterum vidualitii feudum ex regula neutiquam femininum, et ne vicinum quidem negotium feudo successione feminino nobis fuisse videtur. Nam feudum hoc a marito aut alio quodam maiorum illius non hoc pacto acquisitum, ut feminis etiam successio pateret, uti femininum prorsus non erit, ita, si per legem inuestiturae primo acquirenti impertitae feminis iure succedendi simul prospectum, femininum feudum quidem erit, sed verum, non tale, quod tantum vicinitatem cum eo habeat. Et inde, quod vxor fundum in dotalitium datum feudi titulo tenebat, non poterit inferri

inferri, feudum hoc negotium feudo successione feminino vicinuo fuisse. Vidua enim tantum, dum vixit, dominio vtili tanquam Vasalla temporaria gaudebat, vbi vero mortua erat, ei haud successerunt in feudum hoc, nisi masculi, filii et nepotes, hisque deficientibus agnati qui vna cum marito, a quo in vxoris fauorem feudum refutatum, per nouam coinuestituram impetratam succedendi ius sibi referuarunt. Sed veniamus quoque ad exempla, quibus eruditum morem vxoribus dotalitiu in feudum dandi illustratum iueiunt. FLEISCHERVS quidem *c. l. §. 15. not. f.*) quo vsum huius rei in feudis regalibus prober, ab Henrico Aucupe et Rudolpho Duce Austriae dotalitia vxoribus ita constituta esse scribit. Et sane Henricum Aucupem Mathildi vxori consentiente patre Ottone illustri Duce Saxoniae Walhufum vrbem in Thuringia ad Helmum fluiuium haud procul a montibus Harciis sitam, vbi saepe diplomata data, omneque quod ad eam attinet in dotem tradidisse, refert Auctor *vit. Mathild. regin. cap. I.* ap. Leibnitium *Script. Rer. Brunsv. T. I. p. 195.* et MADERVS in *Antiquit. Brunsvic. p. 102.* adeo chartam de *ao. 929.* vbi imperator ille vxori donauit loca quaedam et ciuitates, exhibet, a multis aliis v. c. Leuckfeldo, Kettnero, et Heineccio postea denuo editam. Extant quoque apud LEIBNITIVM in *Cod. Iur. Gent. diplom. p. 39.* tabulae continententes promissionem Alberti Regis

XVIII

Romanorum mense Augusto *an. 1299.* factam, qua ob matrimonium inter Rudolphum filium primogenitum et Blancam sororem Philippi Pulchri regis Franciae contractum dedit Rudolpho Austriae et Stiriae ducatus, Blancae autem in dotalium Alsatiae et Friburgensem terram. Enimvero eum inuestiturae Mathildi atque Blancae de his regionibus tributae, et curatorum intuitu vidualitii huius utriusque constitutorum simulque inuestitorum in tabulis excitationis mentionem factam haud deprehenderim, solus autem consensus patris, utpote domini directi concessionem feudi in dotalium haud operetur, quo semper opus fuit ad dotalium ius in feudo habendam, etiamsi inuestitura peculiaris de terris in dotem assignatis haud accederet, non sine ratione dubito in his exemplis species feudorum in dotalium consueto more datorum agnoscere. Deinde Dorotheam Susannam Ioannis Wilhelmi Saxoniae Ducis coniugem, cui ob dotalium, obseruante MÜLLERO *c. 1. §. 7.* curatores dati sunt Ernestus Comes Hennebergicus, et quidam e Ducis consiliariis, non inuenio illud sub iure feudi tenuisse, ut quidem FLEISCHRVS *c. 1.* existimat. Nam in pactis dotalibus inter Fridericum III. Electorem Palatinum nomine filiae et Io. Wilhelmum Sax. Ducem Heidelbergae *an. 1560.* initis ap. LÜNIGIVM in *Archiv. Imper. part. Spec. contin. II. p. 315.* et ap. DVMONT *Corps diplom. T. V. part. I. p. 62.* coniugi quidem

quidem a marito Saxoburgum castrum in dotalitium assignatum, inuestitam autem de eo ibi nec uspiam alibi legi. Ita nec Elisabethae Hassiacae, Ioannis Saxoniae Ducis Georgio nati viduae, cui praefecturam Rochlicensem et alia quaedam Misniae loca cum omni iure cessa fuisse obseruat FLEISCHERVS c. l. e SECKENDORFIO, qui id *in histor. Lutheranismi Lib. III. Sect. XVII. §. 65. lit. c.) ad an. 1738.* testatur, inuestituram dotalitii nomine datam apparet. Nec denique Margarethae Alberti Burggrauii Lignicensis coniugi, cui domum Mutfchen cum pagis a Misniae Marchionibus ao. 1350. in dotalitium datum constitutis simul curatoribus nobili Thyment a Koldiz ipsius Mareschallo et alio eiusdem nominis agnato animaduertit HALTAVSIVS c. l. constat inuestituram imperitam esse. Magis indubitatae fidei sunt reliqua exempla feudorum dotalitii, quae FLEISCHERVS c. l. commemorauit. Nam Catharinam Henrici XII. Comitis Hennebergici filiam ao. 1346. Friderico Strenuo Landgrauio Thuringiae in matrimonium collocatam in dotalitium quasdam in Franconia ad ditionem Coburgensem pertinentes terras tanquam feudum per inuestituram insimulque in hoc vidualitio pariter ac reliquis feudalibus bonis curatorem ab Imp. Carolo IV. ao. 1367. Fridericum V. Burggrauium Norimbergensem maritum sororis Friderici Strenui inuestitum accepisse; deinde Elisabetham Iodoci Mora-

uiae Marchionis ao. 1410. in Imperatorem electi filiam Wil-
 helmi Marchionis Misniae coniugem, cui maritus in dota-
 litium dederat *Lyzsnick Haws und Stadt* cum omnibus per-
 tinentiis und die *Lehen über die Burggraffschafft zu Meissen* de
 iis bonis ab Imp. Wenceslao ao. 1389. cum curatore fratre
 Iodoco Moraviae Marchione, quem sibi ipsa elegerat, et
 Imperator quoque confirmauerat, inuestitam ostendunt litte-
 rae clientelares ap. MÜLLERVM c. l. §. 3. p. 29. 31. et LÜNI-
 GIVM in *Corp. Iur. Feud. Germ. T. I. p. 587. et 589.* His addo
 exemplum Pazae filiae Ioannis Burggrauii de Hammerstein,
 cui propter nuptias donationem in bonis Imperii feodalibus
 a marito Gerardo Burggrauio de Landscron factam Alber-
 tum Rom. Regem iure feudi concessisse regiaque auctorita-
 te confirmasse, litteris feodationis sigillatis et missis probat
 charta de an. 1307. ap. GVDENVM in *Cod. diplom. T. II.*
p. 991. Porro Margarethae Misnensi Alberti Pulchri Burg-
 grauü Noribergensis filiae, quae nupserat Balthafari Land-
 grauio Thuringiae et Misniae Marchioni dotalitium in op-
 pidis et castris quibusdam ecclesiae Moguntinae clientelari
 iure affectis constitutum ao. 1385. d. 22. Febr. dato ipsi cura-
 tore Friderico Burggrauio Noribergensi testantur litterae
 consensus ab Adolpho Archiepiscopo et Electore Mogun-
 tino exhibitae ap. GVDENVM c. l. T. III. p. 559. Sed haud
 opinetur quisquam inter solas illustres personas inualuisse
 inuestitu-

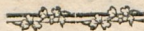
inuestituras de feudo regali in dotalitium dato ob regalia iura simul concessa. Etiam nobilitatis inferioris viduae feuda non regalia vidualitii nomine per inuestituram adeptae sunt, et certe morem nobilium viduas de dotalitio inuestiendi non solum in Saxonica, sed et Colonienfi, Halberstadienfi atque Hanouienfi curiis clientelaribus vsitatam fuisse, monumenta nonnulla clare demonstrant. Vt enim non repetam exempla Hermanni Schaaffs vxori Catharinae omnia sua praedia cum omnibus iuribus, nec non Mathes a Griflaw vxori Walpurgi praedium Arnfeste cum pertinentiis dotalitii nomine ritu consueto concedentium, quam vtramque a Friderico Duce Saxoniae tanquam de feudo inuestitam et curatores accepisse litterae inuestiturarum de ao. 1487. et 1488. euincunt ap. MÜLLERVM c. 1. §. 16. p. 46. seq. et ap. LÜNINGVM c. 1. T. II. p. 553. Wilhelmus Marchio Misniae in diplomate de ao. 1406. in *Schoettgen und Kreyfzigs Nachlese der Historie von Obersachsen P. II. p. 298.* et ap. HALTAVSIVM c. 1. testatur, se Agathae Monhauptae oppidum Wilenstorff quod Nicolaus ipsius maritus possedit, et refutaui, aut vt verba habent, *das er uns nach Gewohnheit des Landes aufgelassen, und wieder mit angegriffen hat*, in dotalitium contulisse legitime constitutis vxori curatoribus Nicolao, et Maza Karazio. Porro apud GVDENVM c. 1. T. II. Engelbertus Archiepiscopus et Elector Colonienfis Ao. 1365. Iuttae Haynenfi vxori Gerardi de Eynenberg vsufructum

curtis Igelsau in dotem assignatum ratificat eiusque nomine inuestituram mittit. Deinde Dietericus Archiepiscopus atque Elector Colonienfis Elifabetham Francisci filiam vxorem Frankii ab Vdesheim de curia Sultzensi (*mit dem Houe zu Sultze*) quam maritus ei in dotalitium dederat, per prouallum ao. 1440. inuestiuit. Sic et Iohannes Episcopus Halberstadiensis Lutradæ, quæ a marito Ulrico Comite ac Dynasta Regensteini et Blankenburgi bona quaedam in uidualitium acceperat, ao. 1424. inuestituram tribuit. Denique Anna Rotzmennin ab Eillfeld de dotalitio, quod maritus Hartmannus a Moschenheim ei reliquit, postquam ipsa Quirinum a Carben generum curatorem sibi elegerat, a Philippo et Iohanne Comitibus Hanouiensibus ao. 1576. inuestita est. Litteras harum inuestiturarum exhibet KOPPIVS c. l. p. 222. sequi. Tandem exemplum Hugonis Burggrauii Leisnicensis Catharinam Georgii Fromelts cuius Penicensis vxorem de bonis, quæ maritus sub feudi lege a Burggrauio tenuit, coniugi autem in dotalitium dederat, ao. 1509. ritu consueto inuestientis attulit HALTAVSIUS c. l. sub voc. *Leibguth*. Nec silentio prætereundum est, ministerialibus atque officialibus concessum fuisse, feuda, quæ ob officium et ministerium possidebant, in dotalitium dare. Nam SCHLITERS c. l. cap. 13. §. 3. laudat chartam, ubi ab Edelino Abbate Wissenburgensi ao. 1260. Iohanni de Methi potestas facta Vtam vxorem dotandi bonis in Huchelheim et Ingen-

Ingenheime sitis, quae ab Ecclesia nomine Officii Mareschalci tenuit, nec non aliam de ao. 1356, in qua Ioanni a Scharpenecke hoc datum, vt coniugi Christianae Hermanni a Castel filiae officium Mareschalci in dotalitiu concederet, quod ei etiam ab Abbate confirmatum, sic, vt vxoris vice alius feudi capax officium illud praestaret, et prouasallagium susciperet. Verum enim vero mos ille viduas de dotalitiu tanquam feodo inuestiendi, fatentibus omnibus, iam dudum in defuetudinem abiit, et recessum eatenus est a patrio et antiquo iure, vt placeret dotalitiu fere sine inuestitura per merum vsumfructum constitui, tam in feudalibus quam allodialibus bonis. Id maxime contigisse obseruat SCHILTERVS c. l. cap. 64. §. 8. postea quam Ius Romanum in foro Germanico pedes fixit, cui opinioni et FLEISCHERVS c. l. cap. 20. §. 7. assensum praebet, insimul tamen addens, vigere adhuc hodie nonnullis in locis ius antiquum, et interueniente prouasallo feudum dotalitiu constitui solere, idque de terris Baruthinis testari IO. CHR. SCHROETERVM in *diff. de curatore feud. th. 12.* Et sane is certe id tantum commemorauit, moris ibi esse, vt in causa dotalitiu constitui in feudo vidua curatorem dare teneatur, curiam enim feudalem in causa *A. R. de K. contra K. Z. W.* anno 1692. pronunciaffe, *das von der Wittibe ein Lehn Trager zur administration der Lehen gestellet werden müsse, adiecta ratione, dasz solches des Lehnhofes Gebrauch sey,* licet caeteroquin inuestiturae pecu-

XXIII

peculiaris vxori de dotalitio tanquam feudo impertiri in illa regione solitae, yti olim vetus Germanorum consuetudo fuit, expreffis verbis haud meminerit. Sed veniam ad ea, quae hanc differendi occasionem mihi praebuerunt. Placuit SERENISSIMO atque POTENTISSIMO PRINCIPI FRIDERICO AVGVSTO DVCI SAXONIAE S. R. I. ARCHIMARESCHALLO ET PRINCIPI ELECTORI, Domino meo clementissimo, Patriae Patri indulgentissimo munus iura extra ordinem in celeberrima hac Litterarum Vniuerfitate publice docendi benigniffime mihi demandare. Cuius muneris auspicia cum more maiorum capere decreuerim oratione folemni et publica gratiarum actione, RECTOREM ACADEMIAE MAGNIFICVM, ILLUSTRISSIMOS COMITES, VTRIVSQUE REIPUBLICAE PROCERES, GENEROSISSIMOS denique atque PRAENOABILISSIMOS COMMILITONES, vt proximo Mercurii die hora ante meridiem nona in auditorio Iureconfultorum frequenti sua praefentia me cohonestare, et *de meritis ICiorum Lipsiensium in Iurisprudentiam feudalem* breuiter dicentem, infimulque pro OPTIMI PRINCIPIS et totius Electoralis domus incolumitate vota nuncupantem beneuole audire velint, vehementer et maximis precibus rogo atque oro. P. P. in Lipsica Litterarum Vniuerfitate, die Dominica Reminifcere, anno a C. N. CIOCCCLXXVI.

Leipzig, Diss., 1776 H-2

ULB Halle

007 411 979

3

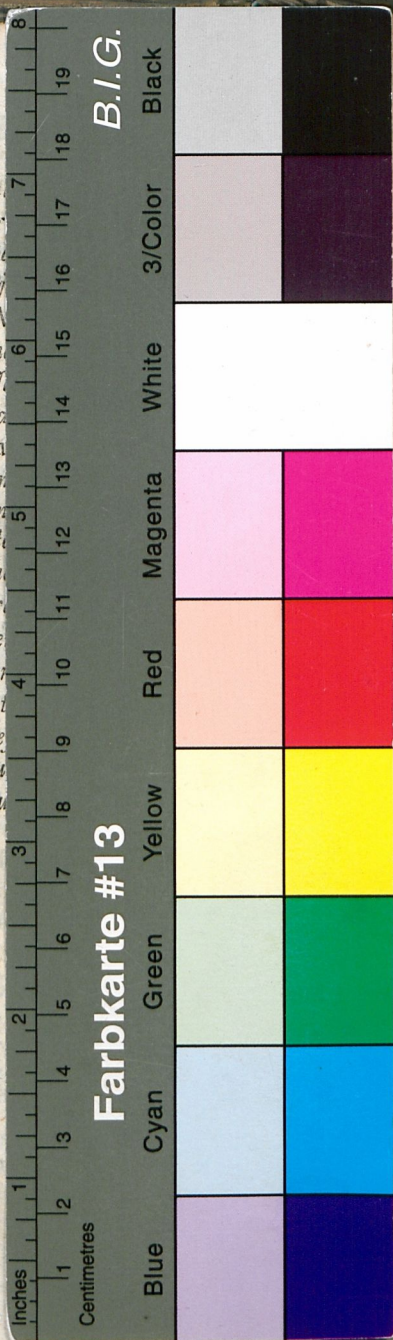

vonp

TA-OC

1776, 47

DE
FEVDO DOTALITII
 COMMENTATIONEM
ORATIONI SOLEMNI
 ADEVNDI MVNERIS CAVSSA
 IN AVDITORIO IVRIS CONSVLTORVM

A. D. VI. MARTII A. C. MDCCCLXXVI.

H O R A I X,

RECITANDAE PRAEMISIT

CHRISTIANVS RAV,
 PHILOSOPHIAE ET IVRIS VTRIVSQUE DOCTOR,
 PROFESSOR IVRIS PVBLICVS EXTRAORDINARIVS.

L I P S I A E
 EX OFFICINA LANGENHEMIA

Gr. D. Kinn.

